

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Бүкіләлемдік радио күніне арналған
«ЦИФРЛЫҚ САУАТТЫЛЫҚ ЖАҢА МҮМКІНДІКТЕРІ
САПАЛЫ ЖУРНАЛИСТИКА МАТРИЦАСЫ РЕТІНДЕ»
атты IV Халықаралық Журналистика және коммуникация
Қысқы мектебінің әдістемелік
МАТЕРИАЛДАР ЖИНАҒЫ

*«Тау-Туран» Білім беру сауықтыру кешені
Қазақстан, Алматы облысы,
Іле-Алатау мемлекеттік ұлттық саябағы
9-11 ақпан 2017 жыл*

Алматы
«Қазақ университеті»
2017

Редакциясын басқарған
профессор Г.С. Сұлтанбаева

Жауапты редактор
аға оқытушы А.Б. Әлімжанова

Цифрлық сауаттылық жаңа мүмкіндіктері саналы журналистика матрицасы ретінде: IV Халықаралық Журналистика және коммуникация Қысқы мектебінің әдістемелік материалдар жинағы. 9-11 ақпан, 2017 ж. / жауапты ред. А.Б. Әлімжанова. – Алматы: Қазақ университеті, 2017. –158 б.

ISBN -78-601-04-2631-3

© Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, 2017

Сағатбек Медеубекұлы,
әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
журналистика факультетінің деканы

АЛМАТЫДАҒЫ ЦИФРЛЫ ҚАЛАШЫҚ

Ақылдың толасуы мен сананың жетілуі нәтижесінде Адам миының жаңа табыстары адамзат өзіміз электронды технологияның жаңа жетістіктеріне алып келеді. Жаңа жетістіктің шыңы- цифрлы өркеніет. Осы үдерістен жәһанның бір де бір елі тыс қала алмайды. Егер оған өзі де атсаыспаса, өзгенің боданында қалатыны, басқаның шылауында кететіні сөзсіз. Тек жасампаздыққа ұлтылғандар ғана озық елдер қатарына қосылып, өзгелермен тең дәрежеде алға нық қадам баса алады. Алға нық қадам жасасуды біздің еліміз де бастап кеткен. Оның дәлелін алыстан іздемей, әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің қазіргі өркеніетті қадамдарын мысағға келтірсем де жеткілікті болар деймін.

1. Әл-Фарабиден Нұрсұлтан Назарбаевқа дейін

Бүгінде дүниежүзі жұртшылығы Төртінші өнеркәсіптік төңкерістің табалдырығын аттай бастағанына ерекше мән беріп, болашақтағы адамзат роліне жаңаша көзқараспен алға жылжи бастады. Осы жаңа көзқарастар мен ғылыми жаңалықтар тоғысы нәтижесінде әлем халықтары тілінде «ақылды ел» деген тіркес жиі айтылатын болды. Шындығында, бұл тіркес адамзат ойына күні бүгін ғана түскен жоқ, ондай ұғымның өмірге енуі әлемнің екінші ұстазы –Әбу Насыр әл-Фарабиден басталады. Ол осыдан мың жылдан астам бұрын «ізгі қала», «қайырымды қала» деген түсінікті ғылыми айналымға қосқан болатын. Содан бері бұл тіркес өз мәнін жоғалтпаған күйі бүгінгі өркениеттің жаңа бастамаларына дейін келіп, енді «ақылды қала», «ақылды халық», «ақылды қоғам», «ақылды әлем» деген ұғымдармен ұштасып отыр. Осыларға сабақтаса енді қазақстандықтардың ғана емес бүкіл әлемнің назарын аударған «Цифрлы Қазақстан» деген жаңа тіркес өмірге енді. Оны енгізген –ҚР Тұңғыш Президенті Нұрсұлтан Назарбаев.

2. Электронды кампус

«Кампус» деген сөзді ағылшын тілінен аударсаң - «лагерь», ал латын тілінен аударсаң -«сөздық», «алан» деген мағыналарды береді. Қазіргі баламасы «оқу орнының аумағы» деген ұғымды иеленген. Біз осы соңғы ұғымды иеленген «кампус» туралы

3

МАЗМҰНЫ

Медеубекұлы С., АЛМАТЫДАҒЫ ЦИФРЛЫ ҚАЛАШЫҚ	3
Сұлтанбаева Г. С., МЕДИАЛЫҚ ЖӨНЕ АҚПАРАТТЫҚ САУАТТЫЛЫҚ БАҒДАРЛАМАСЫ КҮЗІРЕТТІЛІПІ	9
Шыңғысова Н.Т. БЛІКТІ МАМАН ДАЯРЛАУДАҒЫ ҒЫЛЫМ МЕН БІЛІМ ЖӨНЕ ӨНДІРІСТІ ТИМДІ БЫҚПАЛДАСТЫРУ МӨСЕЛЕЛЕРІ	23
Амангелдіева Г.С., ЖУРНАЛИСТІК ЗЕРТТЕУ ЖҮРГІЗУДЕ АҚПАРАТҚА ҚОЛ ЖЕТІМДІЛІК	28
Асқаров Қ.Д., ЖУРНАЛИСТ МАМАНДЫҒЫН ДАЯРЛАУДЫҢ КЕЙБІР ӨЗЕКТІ МӨСЕЛЕЛЕРІ	32
Мұхамеджанов Д.М., ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗҰУ ТЕЛЕРАДИОКЕШЕНІНІҢ ДАМУ ТАРИХЫ, ҚЫЗМЕТІ	37
Жақысылықбаева Р.С., «ХХ ҒАСЫР КӨСЕМСӨЗ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ШЕБЕРХАНАСЫ» ПӘНІН ОҚЫТУДАҒЫ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ФАКТОРЛАР	40
Қабылғазина К. БАЛА БОЛМЫСЫНЫҢ ҚАЛЫПТАСУЫНА ТЕЛЕВИЗИЯНЫҢ ӨСЕРІН ЗЕРТТЕУ ТӨСІЛДЕРІ	44
Әлімжанова А.Б., ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ИНТЕРНЕТ САЙТТАР: КОНТЕНТ ЖӨНЕ САРАПТАМА	49
Негизбаева М.О., РОЛЬ СОЦИАЛЬНЫХ МЕДИА В СИСТЕМЕ КОММУНИКАТИВНЫХ ТЕХНОЛОГИИ	56
Ложникова О.П., ИНФОРМАЦИОННЫЙ ПОРТАЛ «TENGRINEWS.KZ» ҚАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ ИНТЕРНЕТ-ЖУРНАЛИСТИКИ КАЗАХСТАНА	61
Karimova I., Mussinova A., MANY LANGUAGES, ONE WORLD	69
Мектеп-тегі А., ТЕЛЖАН ШОНАНҰЛЫ – ӨМБЕБАП ҒАЛЫМ	75
Берденова К.А. ҚАЗАҚ ТІЛІН КӨСІБІ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС БАҒЫТЫНДА ОҚЫТУДЫҢ ӨДІС-ТӨСІЛДЕРІ	82
Құтпапбаева Ж.Б., ЗНАЧЕНИЕ ТЕЛЕВИДЕНИЯ В СИСТЕМЕ МАССОВОЙ КОММУНИКАЦИИ	86
Арғынбаева М.Х., Абдрап А., СМИ ОБ ОТНОШЕНИЯХ СТРАН-УЧАСТНИЦ БРИКС	91
Есхуатова Н.Б., МУЛЬТИМЕДИЙНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ - КЛЮЧ К БУДУЩЕМУ	97
Нола Л.П., ОСОБЕННОСТИ СОВРЕМЕННОГО ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЩЕСТВА	99
Өзбекбаева Г.С., «ҰЛАН» ГАЗЕТІНІҢ БАЛАЛАР ТӨРБЕСІНДЕГІ МАҢЫЗЫ	104

156

Дудина Е. И., Мухамедиева Л.И., СОДЕРЖАТЕЛЬНЫЕ И МЕНТАЛЬНЫЕ КОНЦЕПТЫ РЕФОРМИРОВАНИЯ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА В РАМКАХ ЦИФРОВИЗАЦИИ ОБРАЗОВАНИЯ	109
Губашева Д., МЕДИА-ПРОЕКТЫ, КОТОРЫЕ ФИНАНСИРУЕТСЯ	117
Өзбекбаева Г.С., ЖУРНАЛИСТ ӨДЕБІ ТУРАЛЫ	121
Молабекбаева А.Т. ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ТРУДОВЫХ ОТНОШЕНИЙ (СОЦИОЛОГИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ)	124
Әлім Ә.А., ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ МЕДИА - АҚПАРАТТЫҚ САУАТТЫЛЫҚ БОЛАШАҚҚА АПАРАР ЖОЛ	131
Nurzhanova S.S., Zykov O.N., INFLUENCE OF NATIONAL AND FOREIGN MEDIA ON POLITICAL PROCESSES AND ON DEVELOPMENT OF LOCAL SELF-GOVERNMENT IN KAZAKHSTAN	139
Әліқожа Б., ПЛАТОН, АРИСТОТЕЛЬ, ӘЛ-ФАРАБИ ТРАКТАТЫНДАҒЫ ГАММАЛЫҚ МӨТІНДЕР	141

157

на каких-либо других сайтах. В то же время это полезно пользователям тех же социальных сетей, так как все новости они могут прочитать в личной ленте новостей, нужно лишь подписаться. К примеру, на Facebook, как и на других страницах, каждый материал открыт читателям, благодаря этому, посетители страницы могут оставить комментарий, тем самым выразить свое отношение к какому-либо событию. Если сравнить страницы информационного портала «Tengrinews.kz» в таких популярных в нашей стране социальных сетях как Facebook и ВКонтакте, то можно сделать вывод, что создание представительства в социальных сетях не только желательно, но и необходимо.

Важная составляющая любого сайта – это его карта, а для информационного портала «Tengrinews.kz», который состоит из многочисленных рубрик, вкладок, тем, обсуждений и так далее, наличие карты сайта является необходимым. Карта сайта – это простая и понятная навигация его основных разделов.

Подсчет количества пользователей необходимо условие создания сайта. Для этого поисковые системы предоставляют специальные счетчики, которые позволяют видеть, как пользователь нашел сайт, какая поисковая система направила его на страницу, отследить тенденцию увеличения или уменьшения просмотров и понять эффективность информационной политики сайта. Информационный портал «Tengrinews.kz» использует счетчики трех сервисов интернет-статистики.

«Tengrinews.kz» – это информационный портал с постоянным обновлением материалов, некоторые из них представлены в рубрике «лента новостей». Самые яркие материалы номера располагаются на главной странице с фотографиями. Представленные в форме краткой аннотации (или лида) они заканчиваются гиперссылкой, щелкнув на которую посетитель может прочитать заметку до конца, а также увидеть материалы на похожую тему. Таким образом, в сети осуществляется трансформация жанра по одной тематике. Связь с читательской аудиторией портал поддерживает посредством форумов и чатов, а также открытым комментированием, не только текстовых, но и фото, видео материалов, работающих круглосуточно. Задача проекта – обеспечить читателя сведениями, необходимыми для более полного понимания происходящего в стране и в мире. Информационный портал «Tengrinews.kz» на страницах своего

68

Who knows, how would have this story ended, if two women had talked in one language? Most likely, they would have understood and regretted each other, and Maria had helped Zarema.

Knowledge of languages changes the world around a person, helps to establish mutual understanding between people, to avoid quarrels and feuds; creates more opportunities for everyone who wants to find new friends, to elevate mind, to get a quality education abroad, to visit different parts of the world, get acquainted with the culture, customs and traditions of other countries.

Frequently we start learning a language due to our profession, which we chose, if the work connects with international organizations, companies, or even a certain type of art.

For example, the second foreign language, which I started to learn after English, is French. It happened, when I went to Almaty Choreographic College named A.V. Seleznev, in Kazakhstan. The Ballet, like an art, was born in France, so the titles of unified system of ballet movements and terminologies accepted in French language around the world. The Ballet dancers and choreographers of the world can work almost in any country due to the unified professional glossary, there is no language barrier between them, as ballet is an art of dance, which has united professional language.

If we talk about the languages of the world, the national language is one of the main signs of the existence of a nation and a state in general. Without native language, there is no nation. A nation is a group of people who formed a single language of communication, customs and traditions, culture, mentality. Exactly these elements distinguish one nation from another.

However, we definitely need to take into account the fact that very few mono-ethnic states are left in the modern world, like Japan. The formula "one country – one nation" recedes into the past.

Multinational states have a long history. Representatives of several nationalities live on their territory and keep their own language, with the years, find a language of international communication, which is vital for understanding and peaceful coexistence of people.

For example, I am Kazakh by nationality. My motherland is Kazakhstan. I am a citizen of the Republic of Kazakhstan; it is a unique state, where representatives of over one hundred nationalities live on its territory in peace and harmony.

70

сайта размещает рекламные баннеры на трех уровнях, то есть на заднем плане основной информации сайта, между разделами, а также всплывающую рекламу. Перенасыщение рекламными блоками увеличивает время загрузки сайта и отвлекает от основного информационного назначения портала.

Литература:

1. Носик, А. «Нет-культура» [Электронный ресурс] // А. Носик. - Электрон. дан. - Москва, сор. 2009 - Режим доступа : <http://old.russ.ru/authors/nosik.html>.
2. Сервис интернет-статистики zero.kz - Режим доступа: http://zero.kz/catalog/40613_tengrinews.kz-poslednie-novosti-kazastana-i-mira.
3. Lenta.ru. Интернет: Гражданская журналистика на службе интересов общества.

Iris Karimova

1st year student

Sorbome-Kazakhstan Institute

Assel Mussinova

Senior Lecturer

Faculty of Journalism

Al-Farabi Kazakh National University

MANY LANGUAGES, ONE WORLD

The world knows many great love stories. However, not all of them have a happy ending. The Russian poet Alexander Pushkin narrated one of them in the poem "The Fountain of Bakhchisaray", and then the composer Boris Asafyev and choreographer Rostislav Zakharov created a ballet of the same name.

What is this story about? The Georgian Khan Girey was captured by the beauty of the Polish Princess Maria. He brought her to his palace in the hope of obtaining the propitiousness of Polish beauty, but Maria hated Khan and dreamed about the only one thing - returning home, to Poland.

However, Maria could not explain her deepest desire to Khan's favorite wife Zarema since the women talked in different languages, Maria spoke in Polish and Zarema spoke in Georgian.

The final of the story is sad: jealousy Zarema killed Maria, an inconsolable Khan Girey in the grief executed Zarema for a murder.

69

My native language is Kazakh; it is the heritage of my ancestors. Kazakh people went through the many wars in the struggle to defend their own ancestral lands, protecting their nation from the capture of territory by other nations by sweat and blood, which means the risk of disappearance of the culture of the Kazakh nation. Thanks to my ancestors, now I live on my ancestral land as a free and independent person and speak in my native language. Therefore, my paramount duty is to preserve this invaluable heritage of ancestors: the language, customs and traditions of Kazakh people.

According to parts 1 and 2 of Article 7 of the Constitution of the Republic of Kazakhstan, Kazakh language is the state language, however Russian language, on a par with Kazakh, is officially used in the state organizations and bodies of local self-government ("The Constitution of the Republic of Kazakhstan," 1995). It is the language of international communication.

It happened in the middle of the twentieth century due to historically developed circumstances. The mass deportation of different ethnic groups (Germans, Chechens, Koreans, etc.) occurred after the establishment of Soviet power from the territory of Russia to the steppes of Kazakhstan. The Soviet government, together with the policy of resettlement of entire peoples, began to implement the policy of Russification of Kazakh people and resettled ethnic groups; schools with Russian language of instruction were opened ubiquitously and the number of Kazakh schools was declining. The tendency of Russification has affected all levels of education and all spheres of social, political and public life. Kazakh people and representatives of other nations were forced to learn Russian language. Otherwise, it was difficult to get a worthy education, get a job, and build a career. As a result, Russian language actually became the language of international communication.

The situation persisted and to the moment of the disintegration of the USSR, as a result of the policy of Russification, the aggregate number of Russian speakers in Kazakhstan exceeded the number of the title population. Moreover, although after 1989 Russian language lost its state status, it retained the status of the language of international communication, since several generations of people brought up, who have grown up in the Russian-speaking educational system.

25 years have passed since the disintegration of the Soviet Union happened and Kazakhstan acquired the sovereignty. Today the

71

Government of the Republic of Kazakhstan pays much attention to raising the status of Kazakh language among Kazakhstani people: the number of educational institutions with Kazakh language of instruction is growing. Knowledge of Kazakh language is one of the criteria for recruitment in the state organizations, all workflow is translated into Kazakh language, but it is permissible to maintain documentation in parallel in Russian.

Also according to part 3 of Article 7 of the Constitution - the basic law of the Republic of Kazakhstan, the state shall promote conditions for the study and development of the languages of the people of Kazakhstan ("The Constitution of the Republic of Kazakhstan," 1995). Besides schools in Kazakh and Russian languages of instruction, there are schools in Uighur, Korean, Uzbek, Turkish, etc. languages of instruction. Furthermore, Kazakhstani schoolchildren are gradually moving to a trilingual system of education, studying in parallel Kazakh, Russian and English at school.

The process of creating polylingual groups has been started in universities, that is, the training will be conducted in three languages, which a student chooses: Kazakh, Russian, English, French, German, Chinese, Korean, etc. The purpose of such system is to release in-demand specialists among employers, who will be able to find employment not only in domestic companies, but also foreign.

The great importance is attached to the geopolitical position of Kazakhstan, which borders besides Russia, with such a large and rapidly developing state as the Republic of China. Therefore, studying Chinese language is gaining popularity. China is one of the largest partners and investors of Kazakhstan, more Kazakh students leave to pursue higher education in China.

Thus, a unique situation in the sphere of languages is formed in Kazakhstan: Kazakh language has the status of a state language, Russian is officially the language of interethnic communication, increasing importance is attached to English language as the language of international communication. At the same time, the citizens are given the right to learn other world languages of their choice.

Moreover, since representatives of different nationalities have been living next door to each other on the territory of Kazakhstan for already centuries, communicating in Kazakh or Russian languages has become free, and it is inevitable that one nation will mix with another. In Kazakhstan, people of different nationalities study together, work,

72

negotiating table and solve problems worrying the whole world, trying to avoid conflicts, misunderstandings and wars, which in turn lead to the death, suffering of innocent people, destruction of cities and causing serious damage to the environment. People unite all their forces and opportunities to save those in need. This is how exactly many organizations, which solve problems and conflicts all over the world, whether they are cultural, environmental, political, economic, health, educational defense problems. This is the United Nations Organization, UNESCO, the International Criminal Police Organization, the UNEDCO, the Red Cross, the Red Crescent.

Moreover, the UN has 6 official languages: English, French, Russian Spanish, Chinese and Arabic. This was made for more effective work of organization and interaction between countries.

Thus, for example, thanks to conventions, a person can protect their rights and freedom on a larger scale, if the state has signed and ratified an international treaty, when considering a disputable case, the local court will not rely on the Basic Law of the state, but namely on the convention. Since, if the Constitution treats one, and the convention another, the convention prevails between them. After all, an international treaty is a primacy over the Basic Law of the state, but only in case of signing and ratifying the convention on the territory of the state. The Basic Law of the Republic of Kazakhstan, Article 4, paragraph 3: "International treaties ratified by the Republic shall have priority over its laws and be directly implemented except in cases when the application of an international treaty shall require the promulgation of a law." ("The Constitution of the Republic of Kazakhstan," 1995)

To sum up, I want to say that finding yourself in a foreign country, you become even more patriot of your country, seeking of it with all your heart, experiencing all the ups and down

References

1. The Constitution of the Republic of Kazakhstan. (1995). According to parts 1 and 2 of Article 7. Retrieved from http://www.akorda.kz/en/official_documents/constitution
2. The Constitution of the Republic of Kazakhstan. (1995). Also according to part 3 of Article 7. Retrieved from http://www.akorda.kz/en/official_documents/constitution
3. The Constitution of the Republic of Kazakhstan. (1995). The Basic Law of the Republic of Kazakhstan. Retrieved from http://www.akorda.kz/en/official_documents/constitution

74

make friends and bind themselves in marriage. It unites people of different nationalities into a single nation. Therefore, it is correct to call a citizen of Kazakhstan not a Kazakh, but a Kazakhstani.

With all the diversity of languages, as I mentioned earlier, a special place in Kazakhstan, as in the whole world, is given to English language. The emergence of the Internet accelerated the process of globalization, turning the world, according to Marshall McLuhan into a "global village". It became possible to have instant communication and instantaneous transmission of any number of various messages from anywhere in the world into any other, and joint activity on this basis has further strengthened the position of English language in the world space.

English takes the leading positions in all spheres of human life: from politics and business to science and culture. The world community now is connected to each other by one language, which is convenient and practical, but at the same time, makes people dependent on each other to some extent.

Moreover, I would like to say that, in my opinion, due to its worldwide demand, English language begins to lose its uniqueness and individuality, if we consider it as a separate entity.

I will give several arguments in support of my thesis. When studying English besides educational material, we additionally read books, watch movies and listen to music. As a result, English language penetrates into our native language, that when we talk, we involuntarily use the spread English words, but already adapting it to our language, adding prefixes, suffixes and endings of our native language. We borrow lexis, adapting the original to the forms of the native language. As a result, a distorted original of a certain English word is fastened in our native language. That is, the original language is spoilt, dissolving into another language. It loses its uniqueness. And this is the situation in almost all countries of the world in which English is a foreign language. That is, the main role of English language as a kind of cultural shield of its speakers, residents of the UK, is weakened significantly, as when foreigners master it, English language dissolves in other languages, partially losing its uniqueness, becoming a distorted global language of international communication, which makes British culture vulnerable.

I consider positive the fact that representatives of different countries, knowing English, have the opportunity to sit down at the

73

Аманжол МЕРТЕП-ТЕГІ, ақпараттанушы-ғалым

ТЕЛЖАН ШОНАНҰЛЫ – ӘМБЕБАП ҒАЛЫМ

Шашыда қонған киіз тұырлықты шағын ауыл. Үй айнала-сында кермеге байланған бірені-саран ат пен өрістен қалған азын-аулақ қозы-лақ. Кейбір отау іргесінде лабырласқан қыз-бозбала, келіншектер киіз басып, ши тоқыған қайнаған қызу жұмыс үстінде. Бірсыпыра жершактың мұржасынан түтін будақтап, ет асылып, құрт қайнаған, май пайқап, талқан түйген үй шаруа-сындағы ақжаулықты жандардың көділігі күйбің тірілігі. Ара-тұра жердің шаңын тұяғымен бүрк еткізіп, ағыз желе-жортқан бірді-екілі салт аттыларды шабалана шауілдеген ауыл иттері жабыла әудем жерге дейін шығарып салады. Мамыражай қоныр күзге салым шақ. Бейқам елді ауылдайдың суыт хабары төбеден жай түскендей есенгіретіп тастады.

– Ауылда қазақша оқытатын молда мен жасырын мектептің барынан пристав құлақтанып, дереу бұл іске қатысы барларға аяусыз жаза қолданып, абақтыға жапқызуга болысқа бұйрық беріліпті. Осы мәселеге байланысты пристав пен болыс шұғыл ауылға аттанбақ екен, – дегенді ұзынқұлақтан естіп жұрттың ден бірі қашып, қатты дүрлігісі.

Түс әлетінде ауыл адамдары у-шудан оқинаулау мектеп орналасқан алты қанат боз үйдің алдына жиналды.

– Енді мектебімізді жауып, молданы алып кетеді екен деп қорқысты. Молданың кітаптарын қол жетпесе тықты. Өзін жай қылдырма қазақ деп айталық десті. Балалардың мойнында кітөп салатұн киіз керекабы бар. Ауылдарына қайтып баратқанында шәкірт екенін болыс пен пристав көріп қалар деп балаларды үйулі сабан арасына жасырып тастады. Біраз бала сабан астында жатып, тұншығып баратқанда аңда-саңда басымызды шығарып жап-жаққа қараймыз. “Дем алманыңдар, дем алсаңыздар сабан желілідеп, астында бала жатқанын біліп, орыс ұстап алады” деп үлкендері кішілерін қорқытады...

– Оқуға ынталы бала қоніліде мәңгі қалып қойған сол үрейлі оқиғаны Телжан ағартушы-ғалым ретінде танылған шағында еске алған еді. Оқу-білімге құнтарлығы ерте есейіп, қоғамдық

75